

Dit is een mens

Nanne van Poll, secretaris CRR

Als burger, opgegroeid in het naoorlogse tijdperk, zie ik alle mensen als gelijk en heb ik geleerd wat de gevolgen zijn als je mensen slechts beoordeeld op religie, geslacht, afkomst, intellectuele capaciteiten of maatschappelijke status. Immers, beoordelen op deze persoonskenmerken is discriminatie, en dat is onwenselijk, onmenselijk én verboden.

In de Europese geschiedenis is de structurele uitsluiting, vervolging en uiteindelijk vernietiging van het grootste deel van de Joodse medeburgers een historisch dieptepunt als gevolg van dergelijke discriminatie. Eén van de beste boeken over de systematische vervolging en vernietiging van mensen is het boek 'Is dit een mens'¹ van de Italiaanse auteur Primo Levi. In dat boek beschrijft en analyseert hij met een bewonderenswaardige objectiviteit de verschrikkingen van de Holocaust.

De Joodse bevolking werd gemarginaliseerd in de samenleving en weggezet als 'slecht' of 'gevaarlijk' wat resulteerde in maatschappelijke uitsluiting, met deportatie naar het 'Oosten'. In dat Oosten werd men of vermoord of men moest dwangarbeid verrichten voor Duitse bedrijven zoals IG Farben of Bayer tot de dood er meestal op volgde. Mensen werden gereduceerd tot nummers, zodat alle empathie door de daders en toeschouwers kon worden vermeden, want hoe kun je meeleven met een huls dat slechts een nummer heeft, naamloos is gemaakt, en gekleed gaat in een vormloze pyjama die iedereen draagt. Zelfs het verschil tussen mannen en vrouwen was niet meer te zien door de kaalgeschoren hoofden en het 'dieet' wat iedereen kreeg te eten: men werd een wandelend skelet – oftewel een 'muselman'.

Een bekend spreekwoord zegt dat wie zijn geschiedenis niet kent gedoemd is hem te herhalen, wat op zich een treurige constatering is. Men leert aldus niets van de fouten uit het verleden.

In de huidige maatschappij worden werklozen en uitkeringsgerechtigden sinds enkele jaren regelmatig door politiek en bestuur weggezet als losers, fraudeurs of luiwammesen. De "dikke vette IKKE"-opmerking van Rutte (VVD) is daar een voorbeeld van. Of wat denkt u van de opmerking van VNO-NCW-voorzitter De Boer (CDA) dat bijstandsgerechtigden "labbekakken" zijn? Toen Kamp (VVD) nog minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid was, vergeleek hij in een interview werklozen met drugsverslaafden: te lui om te werken en zitten de hele dag op de bank! Vervang het woord 'uitkeringsgerechtigden' of 'werklozen' eens door het woord 'moslim', 'Jood', of zelfs 'vrouw met rood haar'.....Dan komen die opmerkingen erg dubieus over, niet waar?

Om een voor mij onbegrijpelijke reden wil zowel de politiek (de wetmakers) als het bestuur (wetsuitvoerders) de groepen werklozen en uitkeringsgerechtigden negatief in het daglicht stellen en deze reduceren tot slechte, luie mensen om hun strenge bezuinigingsbeleid te rechtvaardigen. Slechte, luie mensen verdienen namelijk geen gratis geld, maar moeten onder dwang onbetaald werk verrichten – soms jarenlang – voor die bijstandsuitkering. Het niet-hebben van betaald werk wordt aan de persoon aangerekend en wordt niet macro-economisch bekeken. Levi had de hoop, zoals dat is te lezen in zijn roman 'Is dit een mens', dat onmenselijke praktijken in Europa niet meer zouden voorkomen en dat de mens actief zou handelen als een overheid dergelijke

¹ 'Se questo è un uomo' (1947)

stappen zou ondernemen. In het laatste deel van de trilogie oorlogsherinnering, in 'De verdronkenen en de geredden'², moest Levi erkennen dat de mensheid niets had geleerd, en dezelfde fouten bleef maken zoals in de oorlogsjaren.

Hoop is het laatste wat in Pandora's doos achterbleef, en die hoop gaat ervan uit dat wij met alle kennis en informatie die ons ter beschikking staan, inzien dat het met de afbraak van het sociale stelsel en de stelselmatige vernedering en dwang van uitkeringsgerechtigden de geest weer uit de fles aan het raken is.

Een uitkeringsgerechtigde is een mens met dezelfde grondrechten als een werkende, en verdient het niet om gestigmatiseerd te worden op basis van maatschappelijke status.

Iedere burger heeft daarin een taak – naar zijn medeburger toe vanuit moreel besef, maar ook vanuit een gevoel van rechtvaardigheid en solidariteit. Immers, het hebben van betaalde arbeid is een schaars goed geworden en niet meer vanzelfsprekend.

Iedereen kan door de nieuwe wetgeving zo zijn baan verliezen en moet hij als een 'dikke vette IKKE' zijn hand gaan ophouden bij een uitkeringsinstantie. Veroordeel dus niet te hard en te snel!!

Zoals Dante eeuwen eerder immers schreef: "De donkerste plekken in de hel zijn voorbehouden aan hen die zich afzijdig houden in tijden van morele crisis".³

² 'I sommersi e i salvati' (1986)

³ Uit 'De Goddelijke Komedie'